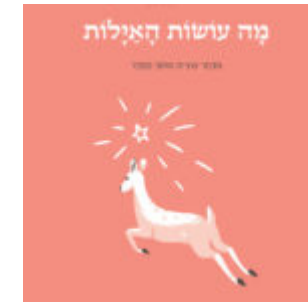

המשך פעילויות בעקבות הסיפור - מה עושות האילות

מאת: לאה גולדברג
 איורים: נעם וינר, ענת ורשבסקי, עמית טריינין, מרב סלומון ושירז פומן
 הוצאה: ספרית פועלים
 קבוצת גיל: כְּתָה א'

קריאה

קוראים ספר שירים

מה עושות האיילות בלילות? ואיך קוראים ספר שירים? ספרה של לאה גולדברג עשיר בשירים, וכל אחד מהם הוא עולם קטן בפני עצמו. תוכלו לדפדף בין השירים, לבחור שיר לפי האיור, לפי היכרות קודמת וטעם אישי, או לפי כותרת מסקרנת. כדאי לקרוא יחד את השיר, ולשוחח: האם אהבתם את השיר? מה אהבתם בו? מומלץ לחזור לשירים אהובים מדי פעם, וליהנות יחד מן היצירות.

שמע

שרים ביחד

חלק מהשירים שבספר מולחנים. אפשר למצוא אותם בערוצי המדיה ולהקשיב. אפשר גם לשיר אותם ביחד, לנגן בכלי נגינה אמיתיים או מאולתרים וללוות את השירה בתנועות ידיים מתאימות. אפשר לצרף מנגינה אהובה לשיר שמצא חן בעינכם.

יצירה

לצייר בשלושה צבעים

האיורים בספר צוירו על-ידי חמישה מאיירים שונים. כדאי לדפדף בספר ולחפש איורים שונים ולנסות לשער מה מוסיף או מדגיש האיור בשיר? האיורים בכל הספר נצבעו בצבעי ירוק, לבן וורוד. אפשר להתנסות בציור בשני צבעים ודף לבן וליצור ציור משותף משני צבעים: לערבב ביניהם, ליצור משבצות וקווים ולקבל השראה מהאיורים שבספר.

שמע

שיר וצילום

שלולית? אור וצל? ואולי ירח או ציפור? תוכלו לקחת מצלמה ולצאת לצלם בעקבות השירים. את התמונות ניתן להוסיף לספר או לערוך תערוכה משפחתית ולשלוח תמונות ושירים למשפחה המורחבת.

השראה

פינטרסט

[פינטרסט](#) יצירה, שירה ומשחק בדף הספר [בפינטרסט של ספריית פיג'מה](#).

שיחה

מפגש ושיחה

מתי קוראים את הספר?

מומלץ לחזור ולקרוא בספר בכל זמן מתאים, גם בכיתה ב'.

תוכלו להקדיש פינה שבועית קבועה ל"שיר מאת לאה גולדברג", שבה תקראו בכל פעם שיר נבחר. כדאי לשוב ולחזור לקרוא שירים אהובים במיוחד, ואם השיר מולחן, לשיר אותו.

בחירת שירים לקריאה בכיתה:

כשהספר מגיע, כדאי לעיין בו ולבחור שירים שיתאימו לקריאה ולפעילות בכיתה:

שירים לתקופה מסוימת בשנה

שירים על נושאים שדיברתם עליהם בכיתה

שירים המשיקים לתחומי לימוד מסוימים

שירים מולחנים שכדאי להשמיע בכיתה

בכל פעם תוכלו להציג לפני התלמידים והתלמידות שירים מסוימים ולעודד אותם לבחור בעצמם את השיר שירצו לשוחח עליו בכיתה לפי הסקרנות המתעוררת בהם עם קריאת הכותרת, התבוננות באיור הנלווה לו או מידת ההיכרות המוקדמת עם השיר.

רעיונות לשיחה בעקבות הספר:

☐ אילו ספרים נוספים של לאה גולדברג אתם מכירים? האם יש בספר יצירות שכבר הכרתם?

☐ מדוע, לדעתכם, השם שנבחר לספר הוא "מה עושות האיילות"?

כדאי להקדיש זמן לקריאה בקול ולשוב ולקרוא שירים שהתלמידים והתלמידות אהבו במיוחד.

היכרות עם שיר ☐ הדגמה

"מה עושות האיילות"

לפני קריאת השיר ☐ כדאי להציג תמונה של איילה, למשל [אייל הכרמל](#), ולהתוודע לבעל החיים. כדאי גם [להאזין למנגינת השיר ללא מילים](#), ואם מתאים, לשאול אם מישהו מזהה את השיר.

שאלת פתיחה ☐ מה אתם עושים בלילות? כדאי לכתוב את התשובות השונות של התלמידים והתלמידות ולשאול: מה, לדעתכם, עושות האיילות בלילות? כדאי לכתוב את התשובות השונות לצד התשובות על השאלה הקודמת ואז לקרוא את הבית הראשון. אפשר לבקש מהתלמידות ומהתלמידים להדגים כיצד האיילות ישנות בלילות.

התבוננות באיור תוכלו להתבונן יחד באיור ולבחון כיצד האיילות ישנות. בשלב זה אפשר לבחון: אילו דמויות נוספות נמצאות באיור מלבד האיילות? כיצד מופיעות הדמויות השונות: כדמויות של ממש? כצלליות?

המשך השיר כדאי להציג את השאלה שבפתח הבית השני: "מי שומר על חלומן המתוק?" וממנו להמשיך ולקרוא את הבית כולו.

מי הם ה**פוס** וה**תן**? כדאי להציג את בעלי החיים הליליים הללו לפני הכיתה ולהאזין לקולות [יללת התנים](#) [נקריאות הכוס](#). אפשר לשאול: האם אילו קולות נעימים? כדאי לעמוד על כך שבחשכת היער הקולות הללו עלולים להפחיד את האיילות הישנות, ושהירח, הוא שדואג לשנתן של האיילות.

חלומות כדאי לשאול: על מה אתם חולמים בלילה? האם אתם זוכרים חלום טוב? האם ישנו חלום ששב ומופיע? על מה, לדעתכם, האיילות יכולות לחלום?

קריאת הבית השלישי לאחר הקריאה כדאי לשוב לאיור ולחפש בו את החלום. ייתכן שיהיו שיאמרו, "זה לא ייתכן", "זה לא קורה באמת". במקרה כזה כדאי לעצור ולחשוב יחד: האם השיר הוא רק על מה שקורה במציאות? מה מאפשר לנו השיר כשהוא מציג לפנינו חלום ודמיון? האם החלום של האיילות מוכר לכם מעולמכם?

להתעורר אפשר לשאול: מי מעיר אתכם בבוקר? איך אתם מתעוררים? לעבור לבית האחרון ולשאול: מי היא איילת השחר?

להרחבה כדאי להציג את הביטוי "[איילת השחר](#)" ולחשוב יחד מדוע כך נקראת תחילת הזריחה.

קריאה רציפה ושירה לאחר ההיכרות עם השיר כולו כדאי לחזור ולקרוא אותו ברצף, להכיר את הלחן שיצר יוני רכטר [ולשיר אותו יחד](#) בתום הפעילות ובהזדמנויות שונות.

בעקבות השירים

שימו לב להסברים שמלווים חלק מהשירים. הם מספרים על הרקע לשיר ועל מקורות ההשראה של המשוררת. כדאי לקרוא את ההסברים ולהכיר אותם לתלמידים ולתלמידות. כדאי לקרוא את השיר פעם נוספת לאחר החשיפה להסבר ולחשוב יחד על הקשר בין ההסבר לבין השיר.

כדי להעצים את החוויה ניתן ליצור בעקבות השירים: להכין כובע קסמים, להתבונן בסרטוני טבע המתעדים איילות או חסידות, לצאת לטבע ולחלוק סיפורים אישיים על חלומות אישיים, על אגדות אהובות או על קשר לבעלי חיים. אפשר גם לשיר את השירים המולחנים ולחשוב על ההתאמה בין המילים לשיר: האם אתם אוהבים

את המנגינה? האם היא מתאימה, לדעתכם, לשיר?

העשרה: [מה עושות האיילות? שיר מונפש](#)

[מחרוזת שירי לאה גולדברג](#)

ניתן להתאים ללמידה מרחוק.

 ציירה

איורים

כמחווה ללאה גולדברג ולמאייר המקורי של הספר, [אריה נבון](#), נבחרו ארבע מאיירות ומאייר אחד שיאיירו את הספר מחדש. כדאי לקרוא עליהם בסוף הספר.

הצעות בעקבות האיורים:

איורים אהובים? מדפדפים בספר בזוגות וכל אחד ואחת משתף באיור שאהב במיוחד. מתבוננים בפרטים ומשוחחים: מה אהבת באיור? מה גילינו מהתבוננות משותפת?

מציירים בעקבות שיר? כל תלמיד בוחר שיר ומצייר ציור בהשראתו. התלמידים והתלמידות מתבוננים בציורים של חבריהם ומנסים לנחש לאיזה שיר מתאים כל ציור.

מאיירים בשני גוונים? כדאי להתבונן בצבעים המעטים שנבחרו לאיור השירים ולהתרשם מהמגוון העשיר של איורים שניתן לייצר באמצעות שני צבעים ודף לבן. כדאי לתת לתלמידות ולתלמידים להתנסות באיור במגוון צבעים ולאחר מכן לצייר את אותו איור בשני גוונים בלבד. לאחר מכן אפשר לבחון את החוזקות של איור רבגוני ואת החוזקות של איור בעל גוונים אחדים.

מי המאייר או המאיירת? מציגים לפני הכיתה כמה איורים נבחרים של כל מאייר/ת ומתבוננים בסגנון האיור של כל אחד ואחת. בשלב הבא ניתן לדפדף בספר בזוגות ולעקוב אחרי האיורים של אחד ממאיירי הספר. ניתן לנסות לזהות מי אייר שירים נבחרים מהספר.

מתאים גם ללמידה מרחוק.

העשרה

לאה גולדברג

תוכלו להזמין את התלמידים והתלמידות ללמוד על תולדות חייה של לאה גולדברג, לספר על יצירותיה ולשאול: מה מעניין אתכם לדעת על היוצרת? היכן ניתן להשיג על כך מידע? האם יש יצירה מסוימת שאתם קשורים אליה במיוחד?

התלמידות והתלמידים יכולים לשתף את המידע בדרכים מגוונות: לכתוב, להקליט, לצייר ציור רגיל או קומיקס או להציג.

העשרה [שרגא בישגדא](#) לאה גולדברג

[הירושה שהותירה לאה גולדברג לכל ילדי ישראל](#)

ספרים מאת לאה גולדברג שיצאו בספריית פיג'מה:

[יקינתון](#) ספר על כתיבת השיר "פזמון ליקינתון" ועל הלחנתו

[גלילאה](#) ספר בהשראת השיר "כובע הקסמים" מאת לאה גולדברג

[המפוזר מכפר אז"ר](#)

[מר גוזמאי הבדאי](#)

[מעשה בשלושה אגוזים](#)

www.pjisrael.org עוד פעילויות באתר ספריית פיג'מה